

HIMNUSZ-VARIÁCIÓ

Kellemesen langyos tavaszi este Pest-Budán, 1844-ben.

Unta magát Vörösmarty Mihály a Nemzeti Színházban, rossz volt a darab, silány az előadás, s a szünetben barátját arra nógatta, mennének el valamelyik közeli kocsmába, unalmas színház helyett jóízűen borozgatni, vacsorálni. Találtak is a színház oldalában egy barátságos vendéglőt, ám a bor, amit a vacsorához kínált a kocsmáros, csapnivalóan rossz volt. Jókedvükben arra gondoltak: végigjárják a városrész vendéglőit, kocsmáit, fogadóit, hátha találnak valahol jó magyar bort. Nem találtak. Minden kocsmában, ahol megfordultak, rosszabbnál rosszabb lőrékkel traktálták őket, s elkopván jókedvük, Vörösmarty indulatosan így fakadt ki: *Ez már bosszút érdemel!*

Néhány nap múlva megszületett *Rossz bor* című verse, amely miután a *Honderűben* 1844. július 6-án megjelent, mint állóvízben a váratlanul belé hulló kavics, fodrozódó hullámokat kavart. A nagy költőt ért sérelem megtorlása vagy a magyar bor becsületének védelme? – a felizgatott honfikedv jóvoltából mindenesetre hónapokon keresztül levelek és borküldemények áradata érkezett a költő pesti lakására.

Aki ezen az őszön finomabb társaságban *rossz bort* emlegetett, mind arra gondolt: ha van – és van! – jó magyar bor, akkor abból Vörösmartynak innia kell, s hogy milyen a jó magyar bor, azt is meg kell a költőnek énekelnie.

Így is történt: hosszas töprengés után Vörösmarty Mihály elkészült *Jó bor* című költeményével. A következő év őszén jelent meg nyomtatásban, szintén a *Honderűben*.

A butykosban, flaskában, hordóban érkező jófajta magyar borokat a költő – ahogy mifelénk mondják – jóízűen elszopogatta; a hozzá írott versek egyike-másika korabeli hírlapokban látott napvilágot. Ezeket a verseket – s a költőnek küldött butykosokhoz, flaskákhoz, hordókhoz mellékelt levelek szövegét – később gondos irodalomtörténészek összegyűjtötték, különböző vaskos, akadémikus szövegkiadásokban közzétették, s ha valaki

ma felidézi e régi történetet – s a két nem különösebben jelentős Vörösmarty költeményt –, tréfásan vagy emelkedett szellemben, kesernyésen vagy szarkasztikusan egyaránt elmesélheti e múlt századi borhistóriát.

Egy biztos: reformkori eleink igen rossznéven vették, hogy Vörösmarty Mihály – költeményben, nyilvánosan – sommásan rossznak minősítette a magyar borokat.

Vannak dolgok, amelyekkel a Kárpát-medencében nem illik tréfálkozni.

1844-ben nem illett gúnyolódni a magyar borok ízén, zamatán, bukóján.

De senki nem kiáltott *apage, Satanas-t*, amikor Riskó Ignác verse az *Életképek*ben, 1845 nyarán megjelent. *Himnusz-féle* – ez volt a vers címe, a cím alatt zárójelben alcím: *Tréfás utánzása Kölcsey híres Himnuszának*.

Ajánlás is tartozott a költeményhez: *Vörösmarty Mihálynak tisztelettel ajánlja az író*.

Már a címet böngészve a mai olvasóban óhatatlanul földereng a riadt kérdés: mi az, hogy *tréfás* utánzás? Ki meri és miért tréfásan utánozni a *Himnusz*t? És miért Vörösmartynak ajánlja tréfás költeményét a ma már elfelejtett, ismeretlen nevű költő?

Riskó Ignác versei a harmincas évek végén bukkannak fel az irodalmi lapokban, jó barátja lesz Petőfinek, 1848–49-ben országgyűlési képviselő, a szabadságharc vérbefojtása után rövid ideig börtönben ül, talán ezért a korabeli két kötetes életrajzgyűjtemény (Ferenczy Jakab és Danielik József: *Magyar Írók*, Pest, 1856–1858) nem is említi a nevét, aztán a kiegyezés után titkár lesz a pénzügyminisztériumban, és mint miniszteri tanácsos megy nyugdíjba 1885-ben. Ez idő tájt feltehetően már maga is mosolyogva gondolt vissza ifjúkori irodalmi ballépéseire.

De 1845-ben Riskó Ignác is érezte: verse kapcsán némi magyarázattal tartozik a korabeli olvasóknak. Költeményéhez szószátyár lábjegyzetet ragasztott: „A »Himnusz-féle« című versre egy kis észrevételem van. Egy barátom, kinek szavára ily dolgokban van okom, hogy némi súlyt helyezzek, azt mondá nekem, hogy az házi versnek igen jó, de közönség elé nem való, mert némileg Kölcseyt és felséges Himnuszát paródiázza. Gondolkoztam efelett, de nem találtam úgy, hogy barátomnak igaza volna, nem, hogy e vers közlése által, akár az én, akár az ön részéről az elhunyt Dicső iránti kegyelet szentsége sérülne... s e hitben mertem azt az élő »Dicsőnek« ajánlani.”

Esett, fújt, beborult vagy ragyogott az ég – kies hazánkban felesleges, rossz, vizenyős versek mindig szép számmal teremtek, de Kölcsey Ferenc *Himnuszának* szövegét nem szokták magyar költők költői ötleteik nyersanyagául használni.

*Isten! áldd meg a magyart
Jó bor bőségével;
Már elég rég óta tart
Szomja, restségével.
Sok szomorú szüretre
Hozz már víg esztendőt:
Nem ivott még, lelkemre!
E nép elegendőt.*

Elképzelem, amint napjainkban egy hetilap vagy folyóirat szerkesztője két cigarettaszippantás között, feltépve egy, az asztalán tornyosuló postából találmra kiválasztott borítékot, olvasni kezdi e »költeményt«.

A magyarság sorsa – *bortörténeti* vetületben:

*Őseinket te ültetéd
Hegyalja földére,
Tőled nyert jó venyigét
Bendeguznak vére,
S merre folynak habjai
Dunának, Viszlának:
Volt, nagy hírét hallani
Tokaj lángborának.*

*S mely, mint ember, megőszül,
Telvén hosszú évsor,
S melyben dicső emlékül
Hős Dobó-szellem forr.
Adtad Ménes- s Egernek
Folyó vérbársonyát.
Buda, Szekszárd olaját
S Érmellék aranyát.*

Csak a régi papírok és könyvek között elmerülten turkáló irodalomtörténészt hatja meg a régi történet: a hajdan kedvelt költő, Sárosi Gyula egy Vörösmarty Mihályhoz írott levelét a *Honderü* 1844. október 5-én közölte, s ott bárki – Riskó Ignác is – olvashatta az alábbi sorokat: „A fehéres bor, mely a versben említve van, még a huszonöt butella közt elküldve nincs, de már itt van az én pincémben, s megyen a többi butel-lákkal együtt, mihelyt lehet. Éspedig ezen fehéres bor ménesi aszú lesz,

1784-ből, tehát húsz évvel öregebb Vörösmarty úrnál. Megőszült, mint az emberek.”

Riskó Ignác 1845 márciusában verses levélben újítja fel barátságát Sárosi Gyulával, s májusban *Himnusz-féle* költeményét farigcsálva ménesi aszúróról ír, mely *mint ember, megőszül*.

Vörösmarty Mihály 1850-ben már aligha emlékezett Sárosi Gyula 1844 őszén írott versére s levelére, Riskó Ignác 1845 tavaszán megjelent „költeményére”. 1850 szomorú telén legkevésbé a magyar borok minősége érdekelte.

Most tél van és csend és hó és halál.

A föld megőszült.

A világ változik, a költői képek átalakulnak.

Mindebben elgyönyörködhet egy, a múltakban bogarászó 21. századi irodalomtörténész, de Riskó Ignác *Himnusz-féle* verse – vagy valami hasonló –, ha napjainkban íródna, aligha lenne közölhető egy korunkbeli irodalmi lapban. A magyar borokat mostanság tetszés szerint lehet akár kaján bökversben, akár több kötetes époszban kifigurázni, de a *Himnusz* évszázados balsorsunkban – 1849, 1919, 1941, 1956 – vérrel pecsételt nemzeti imánk lett: ha énekeljük, ha mondjuk – csak könnyezünk, s nem mosolygunk.

Ám 1845-ben – már?, még? – hittek abban a magyarok, elszántan hinni akartak abban: balsorsunk elmúlhat örökre, s felvirradóban van boldogabb korunk. Nemcsak múltunktól, de jelenünktől, jövőnktől sem kell tartanunk.

Ami volt, elmúlt.

Ami van, abból még minden lehet.

Csak a hajdan nemes magyar bor nem a régi már 1845-ben. Baj, de orvosolható.

Hajh! de meg nem becsültük

Kegyed bizonyosságát:

Mi a jó bort beszűrtük

És felvettük árát.

Lengyel szomszéd megvette,

Nekünk koppant a szánk;

Lakolunk is érette:

Szomj, örök, szállván ránk.

De hagyján, míg borunknak
Jó hitele megvolt:
Rossz dolga volt torkunknak,
De zsebünkre pénz folyt,
De legalább aranytól
Erszényünk duzzadott
S csinált a honn maradt bor
Egy vagy két jó napot.

Most már se pénz, se posztó,
Arany s bor elmaradt,
Magyar- s Lengyelnek osztó
Igazság mért díjat;
Természet és szabadság
Áldásit megveték:
S az koldus és szegény lett,
Ez rabnép, martalék.

Csalással játszodánk el
Tokajnak hirnevét,
Nem ápolánk, miként kell,
A szőlő vesszejét,
S kik – tán ha oly szeszély ért –
Nektárba fulhatánk:
Külföldnek, rossz boráért,
Tömérdek pénzt adánk.

S kérd most a legnemesb bort
Hazánkból közhelyen:
Váltig nézed s nem leled
A bort az üvegben,
S emelvén ajkaidra:
Undor fog el tőle,
Sem színe, sem zamatja,
Csavicka, pancs, lőre...

Isten! áldd meg a magyart
Jó bor bőségével,
A szorgalmat és ipart –

*Add – ölelje hévvel.
Sovány évek helyébe
Hozz már dús esztendőt:
Hogy a multat feledve
Várjunk jobb jövőndőt.*

1845-ben sem volt fenéki tejföl az élet Magyarországon. De Riskó Ignác verse, amikor nyomtatásban megjelent, szellemi izgalmat, politikai vihart nem kavart, s nem fakasztott ingerülten bugyborékoló nemzeti felbuzdulást sem. A korabeli olvasók valószínűleg arra gondoltak: *bázi versnek* nem rossz, szüreti borozgatások idején, baráti társaságban, ropogó rőzsetűz mellett kedvsrófolók lehetnek e bájosan zötyögő, nagy klasszikusunkat ügyetlen, de ügybuzgó igyekezettel idéző strófák; amúgy nincs komoly jelentősége az ilyesfajta versikéknek. Tizenkettő egy tucat.

Talán ha sejtették volna, mi vár unokáikra a 20. században, nem kortyolgatták volna boldog reményeikbe burkolódzva „megőszült” borocskáikat. Riskó Ignácot nemzeti méltóságunk megsértése címén kritikusi pallossal üzték volna ki az irodalmi és politikai életből, rendeletileg tiltották volna be a *sír* említését, hol nemzet süllyed el, s egy nyalka huszárezredet elküldtek volna *kalandozni* nyugatra, rabolja ki, égesse föl Trianont...

De hát nem sejtették.

Mátyus Aliz

KÓRÓ SZIKÁRAN ÉL A VÁGY, DE ÉL

Szürkegém tollat látott maga előtt a földön. Lehajolt érte. Az éjszaka esett, a kígyószisz lilája, kékje, a cickafark bordója között világított a sárga virág. A gyökere keserűmandula illatú. A szürkegém toll pihéit szétfújta a szél. Erős, kitartó szél volt. Ott füttyült, berregett a feje mellett, hanggal töltötte meg a fülét. Újra vannak vízimadarak. Fejét félrebillentve hallgatott. Lódobogás. Egy német lovagol cowboy ruhában, sombreroval a fején. A Pongrácz major lovásza kíséri. Észreveszik. Megkezdődik a vágta. Előbb a lovász elől, aztán ő hátul. Megint előre tör, hosszan tartja előnyét. A ver-

senynek akkor van vége, amikor a német áll az élre. Lóhosszal a másik előtt tart egy jó közepes iramot. Kilovagolnak a képből. Újra csak a szél. Gólya száll le a tóparti nádasba, békászik. Lépeget párat, vár. Aztán a feje előre billen, lecsap a csőrével. Viszi a fiókáknak az ennivalót. Jó békaév lehetett kilátásban, mert a gólyapár az idén öt fiókát nevel. Július végén kirepülnek, ott békászik a tóban az egész család.

Visszanézett a tanyájára. Amióta van, az az anyja halálától az apja haláláig mért időszámítás.

Anyja már nem is ismerte a tanyát. Nem is lehetett volna ez a tanya, ha az anyja él. Ő kimesterkedte volna, hogy ne a messzi Kiskunságban, hanem közel, a Dunántúlon vegyen valami pihenőházat. Anyja soha nem szakadt el, sem tőle, sem egyetlen testvérétől. Neki az kellett volna, ha feleségként, férjként, társként, anyaként és apaként azért először is az ő gyerekei lettek volna.

Vess keresztet! Vess keresztet, ha a kenyeret megszeged, ha nagy útra indulsz!

Hogyan lehetett az anyjában annyi paraszti erő, ha pedig inkább született úrilánynak, földbirtokos gyerekek, arisztokratának? Olyan idegen volt ebben a jó mérték nélküli, trampli világban, az a csoda, hogy annyit is megélt, amennyit.

Anyja már a kapocs volt, élők és holtak között, anyja már ott billegett a fűszálakban, áttűnt a liget fái közt. Anyja a nyugodt emlék volt már, az évekkel a halála után végre el is siratott anyáé. Évek kellettek hozzá, de addigra sikerült megértenie. Az övé lett ettől. Minden kegyetlenségével, minden fájdalmasan erős szeretetével, a spannolt feszültséggel, amiben élni neki maga volt a pokol.

Anyja akárhonnán átszólhatott neki, jó volt már a közelsége. Évtizedek teltek el a halála óta. Apja, az apja az álmaiban még mindig ott húzta magát felfelé a zuglói ház lépcsőkorlátjába kapaszkodva, egyre dőlt hátra, hogyan is lehetett volna beszélni már megtartható egyensúlyról, s akkor mindig az erőfeszítés. Nyomni, teljes erőből. Hogy az egész kezdődjön előlről a következő lépcsőfoknál.

Apja a zuglói ház első emeletére az utolsó évben csak úgy tudott már felmenni, hogy a kovácsoltvas korlátba kapaszkodott, de az a szögletet nem ismerő, szép ívű lépcső a korlát mellett olyan kis helyet hagyott a cipőnek, hogy ott aztán biztonságosan menni még egészségesen sem lehetett, nem hogy Parkinson kórosan.

Nem hallott azelőtt olyan betegséget, aminek a nevébe foglaltan mondják ki, hogy kór. Most, a dolgok menetének ismeretében érti, miért. Figyelmeztetés a betegnek, hogy beteg, még ha ő erről egyáltalán nincs is meg-

győződve, és figyelmeztetés a hozzátartozók számára, hogy ácsi, elvész az a fenséges érzés, amit egészen addig érezhet egy ember, akár egy családtag a másik iránt, amíg csak a másik is ura magának, amíg fenség, napfok, idegen-ség, talányos messzeség. De maradjunk csak annyiban, hogy mindenesetre fenség. A másik ember, az ép, az fenség. Parkinson kórosan pedig az ember az álom és az ébrenlét szétmosott határaival bombázva egyszer csak elveszíti a realitásérzékét. Lehetne ez úgy is, hogy mindez kifelé az elvarázsolt-ság tébolyítóan édes élményét adja, de nem.

Tisztán követhető az üldözöttség, a félelem, a nem létező emberek érzete az üres szobában, emberek ülnek a fotelokban, és akarnak valamit. Lehet kívánni, hogy eltűnjenek, és lehet beavatkozni próbálni, hogy menjenek el, de valójában mi segíthetne, ha nincsenek is ott, csak egy apa, akihez hiába kell beszélni, mert szorongatóan mással van elfoglalva, mert le akarja győzni a helyzetet, mert viaskodik.

Széles e világon nincs aki szeret, nincs akinek írjak néha levelet. A Gózon film. Vagy Csortos. Most valamelyik, mert nem jelenik meg hozzá kép. A serdülőkor és az apja az akkori tekintetével. Úgy mindent ki lehetett bírni. Vélt csúnyaságot, tényleges egyedüllétet, elviselhetetlen mindig mindent tudást. És apja elkezdett énekelni, baritonja betöltötte a házat. Nem az operaházat, mert ahhoz nagyobb lemondás kellett volna az életről, de az már nem ment három év hadifogság után. Apja, ha énekelt, énekelt az egész család. Anyját leszámítva. Neki annál mindig fontosabb, más dolga volt.

A hajnal a tanyai réten találta. Görögországba készült a fiával. Tizenharmadik éve, hogy fia is volt. Nem másnak, csak a tanyája leégésének köszönhetően. Az egy teljes éjszakán át égő tűznek. Ami végre kivitte belőle azt a makacs legyőzhetetlenség élményt, amit az apjának köszönhetett. Szép alázattal tudomásul vette a testét, s ahogy ez sikerült, hamarosan benne a megszületésre váró magzatot. Amikor megszülte, már épp negyven éves volt. A fiát a tanyán tanította meg járni, s ő a jegenyék lehántolt kérgű ágait egymásnak ütögetve, mint-ha xilonfonja lenne, csinálta magának az első hangokat.

Fiát a tűz után újonnan felépített ház padlásán, az alvóhelyükön hagyta, ő ott állt a jegenyékkal oválisan körbevett réten, a csillagokat még ott rezgette az égis erő jegenyenyárfák levele, a hold is ott sarlózott a helyén, mellette a mindig épp ott közeli csillag, s akkor, ott, annak az ó, nagy kerek ég, dicsőség, fényesség Isten palotája térnek a közepén annyira nagyon otthon érezte magát, hogy beleborzongott. Jött, hogy elmondja az anyjának. Megyünk. Görögországba megyünk. Eljutunk mi is. Az utolsó közlés hangja már, akár mint egy kihívás.

De nem. A vele való beszéd végén mindig ki tudott belőle törni a boldog sírás.

Nem, az anyja csak akkor szólt, vess keresztet, ha még kicsi volt, és beléptek a templomba. Hajts térdet, és vess keresztet! Azt, hogy a kenyérre keresztet kell tenni a megszegése előtt, csak látta. És azt is, hogy anyja keresztet vet utazások előtt. Keresztet vetett ő is. Keresztet vet mindig az öccse is.

Kint álltak a kórházi szoba előtt, beleegyeztek, hogy az apjába az orrán át belevezessenek egy tápcsövet. Nincs az az irgalom, hogy meg tudja magának mondani, az mire volt jó. Akkor kezdődött az apja elleni erőszaknak az a fajtája, amiben csak hazugságok árán lehetett elérni mindent, és csak cinkosként az ápolókkal. Elárulta az apját. Most már hiába próbálgatja álmaiban helyrelökdösni, tolni azt a lépcsőkorlátba kapaszkodó nagy hústömeget. Nem is volt az apjának súlya. Azokban az időkben már csak a csontja meg a bőre volt. Nem evett. Mert nem akart enni. Minek kellett akkor belé az a cső. Meg a többi. Mert csövek nélkül el tudott indulni? Azért? Rosszul ítélték meg. Még egyszer nem lett volna hozzá ereje. Akkor kikelt az ágyából, elindult kifelé a folyosón, tiszta volt neki és világos minden, azért gyűlt hozzá össze az a nagy ereje is. Elmegy. És ment. A kórházi társak elbeszélése a Száll a kakukk fészkére indiánjára emlékeztette. Apja is a kórházban volt, apja is szabadulásra készül. Ment a folyosón, önerejéből, maga, s ideig-óráig megküzdött a nővérek, ápolók túlerejével. Szép harc lehetett. Utána, mert ez vele sem lehetett másként, lekötözték. Hogy védjék. Nehogy baja essék. Nehogy kárt tegyen magában.

Apját csak a kéznél levő összes ápolónak sikerült visszatartani. Egy ápolónő az eset után megkérdezte tőle, mi volt tulajdonképpen a maga apja. Mi lett volna? Hentes? Hóhér? Bunyós vagány? Mire számított, mit mond. Tanító volt. Meg minden egy kisvárosban, amitől egy kicsit is olyan volt az élet, mintha lenne. A maga apja agresszív ember. Mondta az ápolónő. Látta volna, mit rendezett. És belezúdított egy ibrik ennivalót az etetőcső tölcsérébe. Igen, most legszívesebben térdre borult volna az apja előtt, hogy nem nézett rá. Ő az ominózus eset után nem-igen nézett már rá senkire. Miért ne ütött volna? Miért ne használta volna az öklét? Hisz azokban a pillanatokban átélte, még egyszer, utoljára, hogy az erejében áll a szabadsága. Átélt. Ahogy az emberektől való búcsút még a zuglói lakásban.

Ült a széken, amit ketten tartottak és vittek, s olyan béke ült az arcán, mint a pápáén. A kezét is épp úgy emelte fel, mint amikor amaz áldást oszt. Ha az arca ebben a pillanatban emlékeztetett volna arra az apára, aki neki ő volt, maradéktalan lehetett volna a pillanat. El lehetne élni belőle. De túlságosan későn következett be. Annyira, hogy az egész már-már a groteszk

határán. Egy zuglói lakás keskeny előszobájában a széket emelő, egymástól és a széktől alig férő két férfi tart egy nem egészen nyolcvan éves embert, akinek az arca helyett csak a bőrrel takart arccsontjait látni, valójában ijesztő, de mindenki minden pillanatban tudja, hogy szeretetre méltó. Apja az egyik széket tartó férfinak, a zuglói lakás tulajdonosát képező nőnek, s nagyapja ennek gyermekének. Ők jelen vannak, a helyzet megoldásra kész, de szeretettel. A látvány teszi, s az akcióra készség, hogy nem annyira, mint az éjszaka.

Azon az éjszakán apját nem sikerült hosszában feltennie az ágyra. Elhelyezte keresztben, de mert ettől nem volt befejezettség érzése, melléfeküdt keresztben maga is. Ez már azután volt, hogy az éjszaka egy része nyugalmasan eltelt. Akkor arra ébredt, hogy apja a földön, és az anyai nagyszülőktől való monumentális barokk íróasztal lábába kapaszkodik. Próbálja felhúzni magát.

Ezt persze csak a józan ész szabályai szerint feltételezte, mert valójában az apja inkább csak gigászi küzdelemben látszott az asztallábbal. Ha elérte, nem is magát húzta, hanem a lábat rázta. Önmagához képest irdatlan erővel. Valójában gyengécskén. Azért a cserepes virág a nagy levelekkel lezuhant tőle a földre. Valamikor. Ő csak akkor vette észre, amikor apja a széken már eltávozott a lakásból, s a ráirányultság hiányától ténfergett a szobákban fel és le. Az éjszaka után voltak, mögötte volt már az éjszaka.

Feküdtek az apjával, keresztben az ágyon, egymás mellett, érezték egymást. Apja minden viaskodására simogatással felelt, simogatta a mellét, a vállát, apja meg, ahogy végzett, megszorította a kezét. Visszaszorította ő is, s akkor tartották, amíg tudták, amíg bele nem aludtak a nagy búcsúzásba. Apjának egyetlen gyötrelme sem volt, ami ellen ne lett volna jó az ő simogatása, s apja egyszer sem nyugodott meg úgy, hogy ne szorította volna meg az ő kezét. Hangtalan játéknak csak a hajnal vetett véget.

Apja reggelre nyugodt volt és lázas, úgy rászakadt a gyengeség, hogy alig lehetett ráültetni a székre, de a széken hordozva tudta, kezével jelezte is, elköszöntek éjjel. Amit a kórházban ki-ki átélt, az már nem volt más, csak az otromba végkifejlet. Az ember ott, azon az éjszakán bevégeztetett. Azzal a méltóságot hordozó, mindig ugyanúgy megköszönni tudó kézzel.

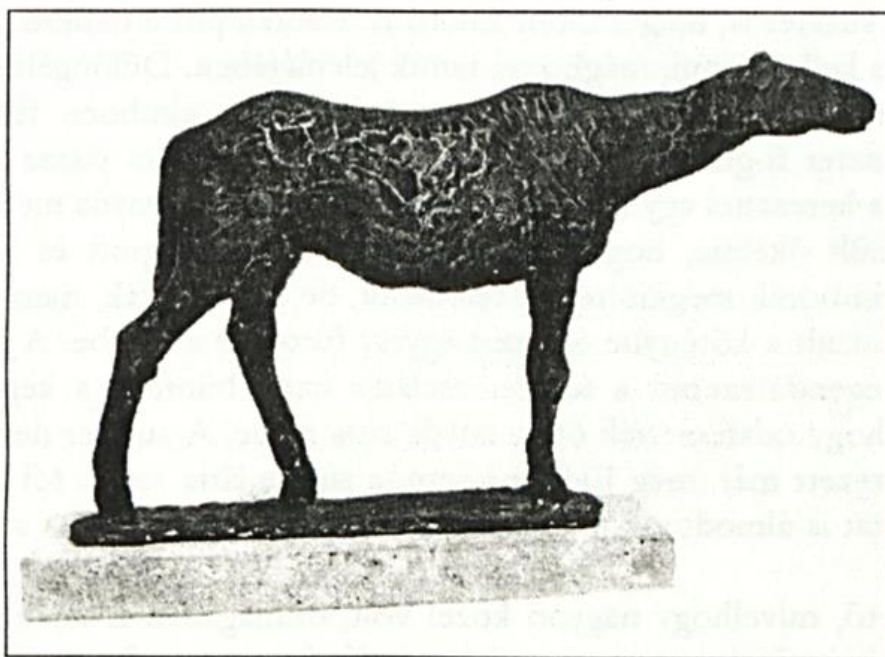
A kórházban, ha egyáltalán mondani próbált még valamit, azt, vigyék haza. Úgy tettek, mintha nem értenék. Elviselték. Mi változik meg az emberben attól, ha mindezt elviseli? Talán másképp sír, és másképp szól a gyerekéhez? Riadtabb, ha nő, és jobban fél, ha férfi? Mert tapasztalhatóan, ezt is túléli.

Apja éjszaka halt meg, nem volt mellette senki. Hajnali fél háromkor felébredt az apjával keresztbefekvős ágyán, tudta, most hal meg az apja, nagy

erőt érzett magában, mert az apja ráhagyta, ami már neki ezek után a pillanatok után felesleges volt. Másnap úgy nézett be a kórházi szoba ágyára, mint aki keres valakit, ez tartozott a konvenciókhoz, meghallgatta a nővért, hogy apja az éjjel meghalt, meghallgatta az első őszinte részvétemet, ó, jaj, s megkereste az éjszakai ügyeletet. Hajnali fél háromkor. Mondta az orvosnő, akit addig sose látott. Nekem is csak akkor szólt a nővér, amikor már meghalt.

Hogyan? Könnyen? Nehezen? Aki észrevette, mit vett észre? Egy nagyot sóhajtott? Az éjszakák egy kórházban is éjszakák. Apja halálával nem lett több tudása a halálba igyekvő testről. Azt már elég rég tudta, hogy apjának hamarosan el kell jutnia odáig. Ott látszott az már a mozdulatokban a zuglói emeletes ház lépcsőjén felfelé kapaszkodva, a kovácsoltvas korlátba. Amire rátapadt a mocsok, vastagon, soha le nem moshatóan.

Lefeküdt a földre, a rét közepén. Olyan volt neki az a jegenyéssel szegélyezett tér, mint egy óriási koporsó. Áramlott belé az erő a földből, újra hallotta a jegenyék levelének csattogó zsvivaját, ott a magasban mindig fújt a szél. A tenyerében megérezte a lándzsás útifű bóbítóját, kezét úgy húzta rajta végig, hogy nem szakította le. Már ekkor érezte magában a hiányt, ami tudta, ott, az Olimposzon fog rajta elhatalmasodni. Ezer méterig fognak feljutni rá. Miközben háromezer méter magasban laknak rajta az istenek.

Molnár Péter: A ló I. (1988)